

**UCHWAŁA NR XXXVI/270/2013
RADY MIASTA BARTOSZYCE**

z dnia 30 grudnia 2013 r.

**w sprawie : przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na rok 2014.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt, 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1, 2, 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.) Rada Miasta Bartoszyce uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014” w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Bartoszyce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Stanisław Dubicki

Załącznik
do uchwały nr XXXVI / 270 /2013
Rady Miasta Bartoszyce
z dnia 30 grudnia 2013 r.

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2014.

Bartoszyce 2014

I. Wstęp

1. Alkoholizm- problem społeczny

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców związanym z problemem nadużywania i uzależnienia od alkoholu obejmuje możliwie szeroki wachlarz działań, począwszy od działań terapeutycznych poprzez profilaktyczne, aż do działań zmierzających do kształtowania i utrwalania pozytywnych postaw i wartości przy szczególnym uwzględnieniu młodzieży. Spożywanie napojów alkoholowych stało się niestety elementem życia codziennego. Z jednej strony jest to kwestia obyczajów i kultury uznających alkohol jako nieodłączny element przy celebracji ważnych wydarzeń rodzinnych i publicznych. Z drugiej zaś strony stał się on sposobem spędzania czasu wolnego i rozrywki.

Należy jednak pamiętać, że obecność alkoholu w naszym życiu jest często źródłem zagrożeń i tragedii osobistych, szkód zdrowotnych, strat ekonomicznych i moralnych. Realizacja Programu opiera się na współpracy szeregu instytucji pomocy profesjonalnej i organizacji pozarządowych, uwzględniających w swych działaniach dobieranie specyficznych metod do rozwiązywania konkretnych problemów. Nadużywanie alkoholu wiąże się bardzo często z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którego konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących, ale i członków ich rodzin. Poszerzenie się ubóstwa materialnego stanowi również czynnik ryzyka powstania zaburzeń w relacjach rodzinnych, konfliktów, wywoływania zachowań agresywnych. Wiąże się z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, co naraża w sposób szczególny dzieci i młodzież na poszukiwanie alternatywnych form aktywności, często związanych ze spożywaniem alkoholu.

Skala tego zjawiska wyraźnie wskazuje na potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych skierowanych nie tylko do młodych ludzi, ponieważ niezwykle ważną rolę w zmianie zachowań młodzieży odgrywa postawa nauczycieli i rodziców. Powinni oni zatem aktywnie włączyć się w realizację działań profilaktycznych.

Problemy związane z alkoholem dotyczą także w znacznym stopniu dorosłego społeczeństwa, dlatego też część działań wynikających z Programu skierowana jest do tej właśnie populacji.

Profesjonalna terapia uzależnień wspomagana samopomocową działalnością klubów abstynenckich, grup AA, kościoła oraz stowarzyszeń w istotny sposób przyczynia się do zmiany zachowań oraz kształtowania pozytywnych postaw.

Obserwujemy na podstawie badań naukowych utrzymujący się od kilku lat odsetek osób uzależnionych na poziomie 2-3%, natomiast niebezpiecznie wrasta liczba osób pijących ryzykownie i szkodliwie. Ostatnie badania ogólnopolskie szacują tę grupę na ok.13 % dorosłej populacji. Szkody związane z takimi wzorami picia są bardzo podobne do tych jakie występują w przypadku uzależnienia od alkoholu.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest skierowany do wszystkich grup społecznych w jakikolwiek sposób związanych z problemem alkoholowym, bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

2. Zadania gminy wynikające z Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 jest kontynuacją zadań realizowanych w Bartoszczykach od 1997 roku. W programie uwzględniono założenia ujęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bartoszyce do 2015 roku.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności do alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Podstawą prawną i merytoryczną programu są:

- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (t.j Dz. U. z 2012r. poz. 1356 z późn. zm.);
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (t.j Dz. U. z 2005r. poz.1493 z późn zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 234, poz. 1536 z 2010r. z późn. zm.)
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015;
- Narodowy Program Zdrowia 2007-2015;
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko – Mazurskim na lata 2012– 2015;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bartoszyce do 2015 r.;
- Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2014 roku;
- Wzory konsumpcji alkoholu w Polsce, badania terenowego na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, których wykonawcą była Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) w Warszawie- rok 2008;
- Krzywdzenie dzieci w Polsce, raport Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej- Warszawa 2008r.;
- Opracowanie wyników badania ankietowego „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych” przeprowadzonego w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” w 2009 roku w Bartoszczykach.

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zadaniem własnym gminy jest „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu” (art. 4¹ ust 1 ustawy).

W szczególności zadania wskazane w ustawie a realizowane w ramach Miejskiego Programu obejmują :

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,

2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są podmiotem właściwym do rozwiązywania problemów alkoholowych w swoich społecznościach lokalnych. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi **wszystkie gminy w Polsce mają obowiązek prowadzić własną**, wyznaczoną lokalnymi potrzebami i zasobami, politykę wobec alkoholu. Znacząca część gmin realizując gminny program zwraca uwagę na problem ubóstwa i wykluczenia społecznego przejawiając w tej sprawie podejście wspierające aktywne formy pomocy. Stopniowo odchodzi się od bezpośredniego przekazywania środków finansowych dla rodzin z problemem alkoholowym. W to miejsce tworzy się programy pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej obejmujące bardzo często takie działania jak dożywianie dzieci w świetlicach socjoterapeutycznych czy finansowanie kolonii i obozów dla dzieci.

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja zadań własnych jest **gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych** uchwalany corocznie przez radę gminy. Po raz pierwszy katalog konkretnych zadań do realizacji w gminach pojawił się w ustawie we wrześniu 1996 roku i od roku 1997 stał się obligatoryjną zawartością gminnego programu.

Z roku na rok wzrasta ilość uchwał podejmowanych przez gminy w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W roku ubiegłym **99%** gmin podjęło uchwały w sprawie przyjęcia gminnego programu na rok bieżący, zaś w roku 1998 jedynie **79,8%**. Zadania ujęte w gminnym programie są inicjowane przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, która jako ciało eksperckie odgrywa wiodącą rolę w kreowaniu lokalnej polityki wobec alkoholu. W jej skład, zgodnie z wymogami ustawy, powinny wchodzić osoby przeszkolone w zakresie nowoczesnych działań w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych. W 2002 roku w 99,5% gmin funkcjonowały gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, (dla porównania w 1998 roku w 89,8% gmin). Obowiązkiem gminnych komisji jest również podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia przez sąd wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia odwykowego. Od 1996 roku ustawodawca zagwarantował również źródło pozyskiwania środków finansowych na realizację tych zadań. „W celu pozyskania dodatkowych środków na prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych” (art.11[1]). Przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż alkoholu na terenie gminy są obowiązani wносить na rachunek gminy stosowną opłatę za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Oplata ta stanowi dochód gminy, który w całości jest przekazany na realizację ww. zadań. Zgodnie z art. 18 cytowanej ustawy dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych „wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i nie mogą być przeznaczane na inne cele”. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat są ściśle powiązane z finansowaniem zadań gminnego programu i nie można ich wykorzystać na inne zadania nie mające z nim merytorycznego związku.

Dane pochodzące z Regionalnych Izb Obrachunkowych pokazują, że na przestrzeni kilku lat wyraźnie poprawia się sposób gospodarowania środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację gminnego programu.

W roku 2013 opracowany został **Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok.**

II. Diagnoza stanu problemów alkoholowych.

1. Polskie problemy alkoholowe

Podstawowym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów szkód związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji. Planowane działania profilaktyczne i naprawcze dotyczą nie tylko szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, ale rozumiane są szerzej: jako profilaktyka problemów wynikających z używania i nadużywania substancji psychoaktywnych. W nowoczesnych koncepcjach profilaktycznych podkreśla się, że na poziomie wczesnego zapobiegania podział na alkohol, narkotyki i tytoń nie ma uzasadnienia, bowiem mechanizmy i motywy sięgania po środki psychoaktywne są bardzo zbliżone. Rozwiązywanie problemów alkoholowych oznacza zarówno podejmowanie tych działań, które są ukierunkowane na grupy osób uzależnionych od alkoholu i ich rodziny, jak również i tych, które zmierzają do zmniejszenia rozmiarów i dotkliwości problemów, jakie niesie za sobą nadużywanie alkoholu. Nowoczesne podejście do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych obejmuje zatem różne środki – wszędzie tam gdzie mowa będzie o profilaktyce problemów alkoholowych problem należy rozumieć szerzej – jako profilaktykę problemów wynikających z używania środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, tytoń).

Do najważniejszych problemów wynikających ze spożywania środków psychoaktywnych w Polsce można zaliczyć:

1. Samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu

Jest to około 750-850 tys. osób, czyli około 2% całej populacji. W 2001 roku łącznie w stacjonarnych i ambulatoryjnych placówkach leczenia odwykowego zarejestrowanych było 150 tys. osób uzależnionych. Znacznie wzrosła skuteczność terapii uzależnienia od alkoholu, ale faktyczne możliwości skorzystania z nowoczesnej i skutecznej terapii ma tylko około 33% zarejestrowanych pacjentów – z powodu deficytów kadrowych i lokalowych w leczeniu odwykowym oraz nie zakończonego procesu modernizacji usług świadczonych przez leczenie odwykowe.

2. Uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących

Znaczna część pacjentów leczących się w placówkach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej z powodu zaburzeń układu trawiennego, krążenia, neurologicznego, chorób płuc, nowotworów, urazów itd., nadużywa alkoholu – szacuje się, że dotyczy to ok. 2,5–3 mln osób. Stanowi to bardzo poważne obciążenie ekonomiczne dla polskiego systemu ochrony zdrowia, ponieważ leczenie tych pacjentów trwa dłużej

i jest mniej efektywne. W latach 1996–2001 rozpoczęto wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji dla tego rodzaju pacjentów, ale postępy w tej dziedzinie nie są zadawalające.

3. Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży

Zdaniem ekspertów poważne szkody związane z pićm alkoholu przez dzieci i młodzież występują u około 10–15% populacji w wieku między 15, a 18 rokiem życia, ale rozmiary realnych zagrożeń są znacznie wyższe. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość pijącej i upijającej się młodzieży, w szczególności dziewcząt, oraz zmniejszyła ilość abstynentów. W okresie 1995-1999 dynamika wzrostu spożycia napojów alkoholowych należała do najwyższych w Europie. Badania rynkowe pokazują, że wzrost spożycia w populacji od 15 do 19 roku życia jest istotnym źródłem wysokich zysków przemysłu piwnego. Zwiększa się wprawdzie zakres szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych (w 2001 roku uczestniczyło w nich 1.300.000 uczniów i 160 tys. rodziców), ale nie stanowią one wystarczająco skutecznej przeciwwagi dla ekspansji biznesu alkoholowego.

4. Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym

Występują one u około 3–4 mln osób (dorosłych i dzieci) i obejmują przede wszystkim schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem i przemocą oraz demoralizację, ubóstwo i obniżenie szans osiągnięcia kariery zawodowej. Programy pomocy rodzinom prowadzone w placówkach odwykowych obejmują tylko około 30 tys. współuzależnionych osób dorosłych oraz DDA (głównie kobiet). Ponad 77 tys. dzieci alkoholików otrzymuje pomoc w placówkach socjoterapeutycznych. Potrzeby w tym zakresie są co najmniej 10–krotnie większe.

5. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych

Szkody związane z pićm alkoholu w miejscu pracy obejmują przede wszystkim absencję, wypadki i obniżanie wydajności pracy. Wprawdzie spożycie alkoholu w miejscu pracy w latach 1996–2001 zmniejszyło się w sposób istotny, jednak w dalszym ciągu stanowi to problem. W ogólnopolskim sondażu przeprowadzonym w 2000 roku 17% badanych przyznaje się do konsumpcji alkoholu w miejscu pracy, a 26% do tego, że była świadkiem takiej sytuacji w ciągu ostatniego roku przed badaniem. W 2001 roku tylko w kilkunastu gminach w Polsce zrealizowano profilaktyczne programy pracownicze w zakładach pracy. Obserwuje się natomiast coraz większą alkoholową patologizację populacji bezrobotnych, co poważnie ogranicza szanse na skuteczną pomoc w przezwyciężaniu bezrobocia i nędzy.

6. Naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe

Do najważniejszych problemów należą tu przede wszystkim:

- wpływ nietrzeźwości na popełnianie przestępstw (w 2001 roku 32,9% sprawców podejrzanych o dokonanie przestępstw było pod wpływem alkoholu),
- przemoc w rodzinach alkoholowych i nietrzeźwość w miejscach publicznych (w 2001 roku 81% sprawców przemocy to osoby będące pod wpływem alkoholu; 243 tys. osób przebywało w izbach wytrzeźwień).

7. Naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi

Najważniejsze zjawiska problemowe to:

- nielegalny import, produkcja i sprzedaż napojów alkoholowych (wielkość tego zjawiska szacuje się na około 30% legalnego obrotu wyrobami spirytusowymi i winnymi),
- sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne, pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 850 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 3,6 mln.¹ Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarnego i całodobowego oraz ambulatoryjnego.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych. W procesie diagnozowania uczestniczą lekarze psychiatry, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z doświadczeniem klinicznym. Do ostatecznego postawienia rozpoznania uzależnienia od alkoholu uprawniony jest lekarz.

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia grupowa i indywidualna.

Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych), farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych oraz leczenie współwystępujących zaburzeń.

Wzory konsumpcji alkoholu w Polsce

Badanie wzorów konsumpcji alkoholu w Polsce zostało zrealizowane latem (czerwiec-lipiec) 2008 r. na ogólnopolskiej, losowej próbie adresowej liczącej 1075 osób (netto), reprezentatywnej dla dorosłych mieszkańców Polski w wieku 18 lat i więcej. Dane zbierano metodą bezpośrednich, standaryzowanych wywiadów kwestionariuszowych realizowanych w domu respondenta. Wykonawcą badania terenowego na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych była Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) w Warszawie.

Według danych GUS, dotyczących sprzedaży alkoholu, średnie spożycie czystego alkoholu na jednego mieszkańca Polski od 2002 roku systematycznie rośnie:

2002 - 6,93 l,

2003 - 7,86 l,

2004 - 8,28 l,

2005 - 7,97 l,

2006 - 8,79 l,

2007 - 9,21 l

- Odnotowano wysoki (28%) odsetek osób deklarujących abstynencję definiowaną jako niepicie jakiegokolwiek napoju alkoholowego w ciągu 12 miesięcy poprzedzających moment badania. Wynik ten jest zbliżony z wynikiem badania przeprowadzonego na zlecenie Komisji Europejskiej przez TNS OBOP w 2007 roku (28% abstynentów w Polsce przy średniej wynoszącej 25% dla całej UE), jednak jest on zdecydowanie wyższy niż w badaniu w 2005 roku (17%). Ryzykowne byłoby zinterpretowanie różnicy odsetka abstynentów występujących w badaniu w 2008 roku i we wcześniejszych badaniach tak dużym przyrostem liczby osób niepijących w ciągu ostatnich trzech lat. Różnica ta, przy jednoczesnym podobieństwie proporcji abstynentów w badaniu Eurobarometr, wynika prawdopodobnie z innego sposobu pytania o picie alkoholu zastosowanego w kwestionariuszu wywiadu w 2008 roku. W badaniach realizowanych w 2002 i 2005 roku respondentów pytano o ostatnią okazję picia każdego rodzaju alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy bez wprowadzania wcześniej pytania ogólnego o picie alkoholu w tym okresie. Badani

pijacy alkohol sporadycznie mogą mieć tendencję do odpowiedzi na zadane pytanie ogólne o picie alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy stwierdzeniem „nie piłem”. Pytani dokładnie o ostatnie przypadki picia każdego z napojów alkoholowych mogą łatwiej przypomnieć sobie takie incydenty. W efekcie zastosowania pytania ogólnego o picie alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy grupa „abstynentów” może powiększyć się o osoby pijące alkohol bardzo rzadko i w bardzo małych ilościach.

- Odsetek osób informujących o swojej inicjacji alkoholowej przed 18 rokiem jest niższy w porównaniu do roku 2005, zarówno wśród kobiet, (22% v 28%), jak i wśród mężczyzn (46% v 52%). Średni deklarowany wiek inicjacji alkoholowej w badanej grupie wynosił 17,9 lat, przy czym dla kobiet był wyższy - 18,9 lat, zaś dla mężczyzn niższy - 17,6 lat. Kobiety rozpoczynały najczęściej swoje kontakty z alkoholem winem, mężczyźni zaś - piwem.
- Zmianie uległy wielkości grup konsumentów poszczególnych rodzajów alkoholu. Obecnie 69% konsumentów alkoholu deklaruje picie wódki (73% w 2005 roku), prawie 64% konsumentów pije wino (80% w 2005 roku), a 75%-piwo (78% w 2005 roku).
- Najczęstszym wzorem spożywania alkoholu jest picie wszystkich rodzajów napojów alkoholowych: wina, piwa i wódki (34%). Drugim co do popularności wzorem jest picie wódki i piwa (18%), trzecim zaś - wina i piwa (14%). Stosunkowo mało jest osób pijących wyłącznie jeden rodzaj alkoholu. Co 10 pijący spożywa wyłącznie piwo, niespełna 9% pije tylko wódkę, a blisko 8% -tylko wino. W porównaniu z 2005 rokiem ponad dwukrotnie wzrósł odsetek osób pijących wyłącznie napoje spirytusowe i blisko dwukrotnie powiększył się odsetek konsumentów alkoholu pijących tylko piwo.
- Blisko 1/3 powiększyła się grupa konsumentów bimbrowa (5%) oraz wina domowej produkcji (12%).
- Obecnie udział napojów spirytusowych w spożywanym alkoholu wynosi 32%/46%⁴ (47% w 2005 roku), wina około 9%/8% (9% w 2005 roku), a piwa 59%/46% (45% w 2005 roku). Wynik szacowany metodą „częstotliwość-ilość” jest zbliżony do informacji na temat struktury spożycia publikowanej przez GUS.
- Każdy z napojów alkoholowych pity jest inaczej. W 2008 roku wódkę pito około 23/34 razy w ciągu roku, wypijając średnio ok. 203/179ml przy jednej okazji. (w 2005r było to 185ml, przy średniej liczbie przypadków picia wódki 40 razy w roku). Wino cechuje stosunkowo niska średnia konsumpcja jednorazowa -184/180ml i jednocześnie względnie niska częstotliwość picia -18/18 razy w ciągu roku. (w 2005 roku wino spożywane było przeciętnie 18 razy, w ilości 176ml przy jednej okazji). Piwo, na tle pozostałych napojów alkoholowych, pite jest najczęściej - 78/67 razy w ciągu roku (77 razy w 2005r.), a jego jednorazowe spożycie oszacowane zostało na poziomie ok. 724/670ml (660ml w 2005r).
- Alkohol najczęściej pity jest w weekendy (65%), podczas spotkań towarzyskich oraz w trakcie imienin bądź urodzin. Bez specjalnej okazji rzadko pije się wódkę i wino (7%), dużo częściej piwo (43%).
- Preferowanym miejscem spożywania alkoholu jest mieszkanie prywatne, gdzie pije go 61% osób pijących piwo, 70% osób pijących wódkę i 80% pijących wino. Nie zmienia się znacząco (w porównaniu do 2005 roku) odsetek pijących alkohol w lokalach gastronomicznych (12% piwo, 13% wino i 14% wódkę). Na wolnym powietrzu pije alkohol nieznacznie mniej osób niż w 2005 roku (6% wino, 15% wódkę i 28% piwo).

- Tylko nieliczni badani piją wódkę i wino w samotności (2%). Piwo spożywa bez towarzystwa innych osób co piąty respondent. Alkohol pity jest najczęściej w towarzystwie rodziny lub znajomych.
- Średnie, roczne spożycie alkoholu wśród wszystkich badanych (w przeliczeniu na czysty alkohol) wynosi, w świetle zgromadzonych danych, **3,47/2,86** litra. Jest ono niższe niż w 2005 (4,31 litra).
- Średnie, roczne spożycie czystego alkoholu wśród jego konsumentów wynosi **4,81/4,10** litra. W 2005 roku średnie roczne spożycie czystego alkoholu wśród jego konsumentów wynosiło 5,18 litra.
- Wśród konsumentów alkoholu 43/47% osób spożywało poniżej 1,2 litra czystego alkoholu w ciągu roku (w 2005 roku 43%). Odsetek osób, które wypijały od 1,2 do 6 litrów czystego alkoholu w roku wynosił 37/34% (w 2005 roku 35%), a grupa pijących od 6 do 12 litrów w roku stanowiła 11/11% (tyle samo co w 2005 roku). Grupa osób pijących powyżej 12 litrów alkoholu zmalała z 12% (w 2005) do 9/7% w 2008 roku.
- Grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9/7% konsumentów napojów alkoholowych, spożywa aż 43/46% całego wypijanego alkoholu, zaś grupa największa, osób mało pijących, stanowiąca 43/47% (do 1,2l), wypija tylko 8/5% całości spożywanego alkoholu. Tak duża koncentracja spożycia rodzi poważne zagrożenia zdrowotne i problemy społeczne.
- Mężczyźni piją średnio 4,5 razy więcej alkoholu niż kobiety.
- Osoby pijące najwięcej alkoholu nie stanowią jednolitej grupy. Badania pokazują dużą różnicę między mężczyznami i kobietami. I tak:
- Największe spożycie alkoholu występuje w grupie kobiet, które mają 18-29 i 30-39 lat, w grupie panien, wśród kobiet mających wyższe wykształcenie, mieszkanek miast powyżej 50 tys. mieszkańców, pań uczących się, będących gospodyniami domowym, wśród zatrudnionych jako pracownice umysłowe bez wyższego wykształcenia, a także wśród kobiet zajmujących stanowiska samodzielne, nie deklarujących się jako wierzące i praktykujące, lepiej oceniających swoją sytuację materialną.
- Największe spożycie alkoholu występuje w grupie mężczyzn mających 30-39 lat i 40-49 lat, wykształcenie zasadnicze zawodowe, bezrobotnych, zajmujących stanowiska szeregowy, będących robotnikami niewykwalifikowanymi, mieszkających w miastach o wielkości 50-500tys. mieszkańców, wśród panów rozwiedzionych, nie deklarujących się jako wierzący i praktykujący, gorzej oceniających swoją sytuację materialną.
- Grupy ryzyka tworzą osoby wypijające rocznie powyżej 10 litrów czystego alkoholu w przypadku mężczyzn i 7,5 litra w przypadku kobiet. Zdecydowanie częściej do ryzykownie pijących należą mężczyźni - ponad 19/14% panów pijących alkohol zalicza się do tej grupy. W przypadku kobiet dotyczy to ok. 2/4% z nich. W porównaniu z poprzednimi badaniami obecnie grupa osób pijących ryzykownie jest mniejsza. W 2005 roku znalazło się w niej 6% kobiet i 25% mężczyzn.
- Dzięki pytaniom testu AUDIT umieszczonym w ankiecie wywiadu zaistniała możliwość weryfikacji deklaracji respondentów dotyczących ilości i częstotliwości wypijanego alkoholu. Wyniki testu potwierdziły szacunki dotyczące wielkości grup ryzyka opracowane na podstawie deklaracji badanych, wskazując blisko 2% grupę kobiet i 16% grupę mężczyzn pijących alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy.

2. Diagnoza problemu w Bartoszczach

Analiza wzrostu- spadku liczby bezrobotnych w roku 2014 w Powiecie Bartoszczyckim

Miasto Bartoszyce zamieszkuje **24.686** mieszkańców w tym: mężczyzn–11.578, kobiet– 13.108 (wg stanu na 09.01.2013r.). Średnia wieku mieszkańców w Bartoszczach- **40** lat. Miernikami aktywności ekonomicznej rzutującymi na warunki życia oraz poziom zamożności jest liczba osób pracujących, bezrobotnych, poziom wynagrodzeń, a także liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Na dzień 10.12.2013r. w rejestrze osób bezrobotnych w całym powiecie bartoszczyckim pozostawało **6.639** osób, w tym 3.374 kobiet, (dla porównania w roku 2012 liczba bezrobotnych wynosiła- **6.309** osób, w tym 3.266 kobiet).

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w samych Bartoszczach wynosi- **2.062** osób, w tym 1.046 kobiet.

Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w powiecie wynosiła **1.074** osób (w tym kobiet- 421). Liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosi- **4006**.

Charakterystyczną cechą bezrobocia, niezależnie od tendencji występujących w kształtowaniu się ogólnej liczby bezrobotnych w ostatnich latach, jest utrzymywanie się niekorzystnych cech w strukturze bezrobocia, do których w szczególności należy wysoki udział w łącznej liczbie bezrobotnych:

- o ludzi w wieku mobilnym, a przede wszystkim ludzi młodych do 25 roku życia- **1.228** osób w tym 662 kobiety.
- o osób, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia- **56**.
- o osób długotrwale bezrobotnych (zarejestrowani pow. 12 m-cy)- **4.006** osób
- o powyżej 50 roku życia- **1.637**.
- o bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych – **2.265** osób
- o bez doświadczenia zawodowego- **1.592** osób
- o samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia- **722** osoby
- o które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia- **179**
- o osób niepełnosprawnych – **213** osób.
- o bezrobotnych mieszkańców wsi – **3.562**, w tym **1.834** kobiet
- o bezrobotni zarejestrowani według wieku: 18-24 lat- 1.228, 25-34 lata- 1.854, 35-44 lata- 1.236, 45-54- 1.437, 55- 59 lat- 709, 60- 64 lata-155 osób
- o bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia: wyższe- 444 osoby, policealne i średnie zawodowe- 1.124, średnie ogólnokształcące- 804, zasadnicze zawodowe- 2.231, gimnazjalne i poniżej- 2036 osoby.

Informacje służb publicznych, które spotykają się z problemem alkoholowym.

1) Komenda Powiatowa Policji w Bartoszczach w okresie od 01.01.-05.12.2012 roku odnotowała następujące zdarzenia dotyczące naruszenia prawa i porządku publicznego przez osoby pod wpływem alkoholu:

Naruszenia prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu.

L.p.	Naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu	2011r.	2012r. (11 m-cy)
1.	Popelniane przestępstwa w związku z alkoholem	344	187
a)	Zabójstwo	0	0
b)	Kradzież mienia	21	5
c)	Kradzieże z włamaniem	13	6

2.	Interwencje domowe Policji	1669	1085 (dane za 5 m-cy, obecnie nie prowadzi się rejestru interwencji)
3.	Osoby izolowane w PDOZ do wytrzeźwienia	653	189
4.	Kolizje i wypadki drogowe po spożyciu alkoholu lub w związku z alkoholem	38	23
5.	Prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu	260	262

2. Liczba ofiar przemocy domowej wg statystyk policyjnych

Liczba ofiar przemocy domowej	2011r.	2012r.
Ogółem:	593	140
w tym kobiet	281	116
w tym mężczyźni	140	17
dzieci do lat 13	116	1
osoby nieletnie od 13 do 18 lat	56	6

3. Liczba sprawców przemocy domowej wg statystyk policyjnych

Liczba sprawców przemocy domowej	2011r.	2012r.
Ogółem:	262	138
w tym kobiety	12	8

2) Dane z Sądu Rejonowego w Bartoszycach III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

W okresie od 01.01 do 10.12.2013 roku w stosunku do **118** osób wydano postanowienia o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w tym:

- w warunkach stacjonarnych- **54** osoby
- warunkach niestacjonarnych- **64** osoby, w tym wobec **19** osób zastosowano nadzór kuratora sądowego
- oddalono **18** wniosków
- umorzono postępowanie w 3 sprawie z uwagi na zgon uczestnika
- uchylono obowiązek leczenia wobec **1** osoby
- zmieniono sposób leczenia z niestacjonarnego na stacjonarne wobec **16** osób.

Na dzień dzisiejszy oczekuje 29 spraw, które nie są jeszcze merytorycznie rozpoznane w tym 9 spraw, w których brakuje opinii biegłych.

W **40** sprawach rodzicom nadużywającym alkoholu ograniczono lub pozbawiono władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi, w tym:

- w 24 przypadkach ustanowiono nadzór kuratora.
- w 5 przypadkach ustanowiono rodzinę zastępczą.
- w 2 przypadkach umieszczono dzieci w placówce opiekuńczo- wychowawczej.

Do Wydziału wpłynęły 3 sprawy z wniosku Prokuratora dotyczące władzy rodzicielskiej w związku z przemocą w rodzinie.

3) Dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach w okresie od 01.01 – 10.12.2013 roku udzielił pomocy **1.437** rodzinom, a dokładnie **1.989** osobom.

Ośrodek objął też w okresie jak powyżej bezpłatnym dożywianiem **496** dzieci ze **193** rodzin.

Procedurą Niebieskiej Kary objęto 99 rodzin, w przypadku 9 rodzin procedura została wszczęta przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach.

W ramach poradnictwa specjalistycznego MOPS udzielone zostały następujące porady:

<i>Porady</i>	Liczba udzielonych porad	
	2012 r.	2013 r.
Porady prawne	401	395
Porady pedagogiczne	191	172
Porady specjalistów pracy socjalnej	287	351
Porady telefoniczne	572	595
Porady dotyczące przemocy domowej	389	403
<i>Suma</i>	1840	1916

Kryzys w funkcjonowaniu dzisiejszej rodziny związany jest z różnymi problemami, a w szczególności z finansowym, bezrobociem, alkoholizmem i przemocą. Codzienne problemy i wynikający z tego stres, a także niemożność załatwienia prostej sprawy, chaos, lęk, niepewność jutra – to przykłady tego, co obciąża każdego człowieka w codziennym życiu. Nieporadność rodziny wymaga wobec tego zaangażowanej interwencji i skutecznej pomocy zespołu interdyscyplinarnego.

Z zaprezentowanych danych wynika, że najwięcej osób korzysta z bezpłatnego poradnictwa prawnego oraz porad telefonicznych. Porady prawne dotyczą głównie pism procesowych i apelacji, pozwów dotyczących egzekwowania alimentów, rozwodów, separacji, problemów mieszkaniowych i spraw emerytalno – rentowych. Zwiększyła się liczba porad w sytuacji przemocy domowej z uwagi na funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

4) Dane dotyczące leczenia odwykowego.

W ramach kontraktu Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholizmu i Współuzależnienia „Szansa” w Bartoszycach zabezpiecza program terapii podstawowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych – leczenie ambulatoryjne.

Liczba pacjentów, którzy skorzystali z pomocy leczenia odwykowego:

Zarejestrowanych jest **111** osób uzależnionych od alkoholu, **8** osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, **3** osoby pijące szkodliwie, **19** osób współuzależnionych, **10** ofiar przemocy domowej.

W poradni systematycznie pracowało 6 grup z programem terapeutycznym dla osób uzależnionych i 1 grupa dla osób współuzależnionych.

- grupa wstępna
- grupa radzenia sobie z głodem alkoholowym
- tożsamość
- bezsilność
- przewodnik samopoznania dla osób uzależnionych
- nawroty choroby alkoholowej
- grupa zadaniowa
- pogłębiona terapia dla osób uzależnionych
- grupa psychoedukacyjna dla osób współuzależnionych
- grupa zadaniowa dla osób współuzależnionych

5) Rynek napojów alkoholowych.

Łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez radę gminy (limit sklepów + limit lokali gastronomicznych): stan na 10.12.2013r.	95
---	-----------

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy):	70
--	-----------

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne):	25
---	-----------

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie (stan na 31.12.2012 r.)								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				9. ogółem (suma kolumn 4 + 8)
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	
49	42	41	49	30	10	16	30	79

Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2013 roku.:	
Ogółem:	5
Przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia:	

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2013 roku:								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				9. ogółem (suma kolumn 4 + 8)
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z	7. pow. 18%	8. razem	

	wyjątkiem piwa)				wyjątkiem piwa)			
16	13	14	43	13	2	3	18	61

Liczba decyzji podjętych przez gminę w sprawie wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z tytułu niedokonanie opłaty określonej w art. 11¹ ust. 2 i 5 w terminach o których mowa w art. 11¹ ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:	0
---	----------

Łączna liczbę decyzji wydanych w gminie w 2013 roku dotyczących cofnięcia i wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uchylonych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze:	0
---	----------

Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	
Liczba mieszkańców na 1 punkt sprzedaży	
ogółem	z napojami o zawartości alkoholu pow. 18%
259	360

***Wyniki badania ankietowego „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych”
przeprowadzonego w ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł w 2009 roku
w Bartoszycach.***

*Liczba uczniów w populacji na podstawie danych uzyskanych od miasta
ze szkół podstawowych- 147
ze szkół gimnazjalnych- 209*

Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” jest ukierunkowana na wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym. By dostosować zadania programowe do potrzeb i wieku uczniów, konieczne było przeprowadzenie w ich środowisku sondażu, który dałby obraz najczęstszych zagrożeń.

W tym celu skonstruowano ankietę adresowaną do uczniów klas V szkół podstawowych i klas II gimnazjów. Ankieta miała służyć określeniu stosunku młodzieży do zachowań ryzykownych i poznaniu ich opinii na temat środków uzależniających oraz przemocy. Ankietę przeprowadzono w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” w gminach i miastach w całej Polsce. Uczniowie wypełniali arkusze ankietowe anonimowo za zgodą rodziców. Wypełnione arkusze zostały przesłane do stowarzyszenia prowadzącego kampanię, a następnie opracowane.

Wypowiedzi uczniów V klas szkół podstawowych dotyczyły:

- poziomu świadomości spożywania alkoholu w środowisku rówieńczym,
- własnych zachowań i sytuacji związanych ze spożywaniem alkoholu i paleniem papierosów,
- poglądów dzieci na temat używek i przemocy.

Wypowiedzi uczniów II klas gimnazjów obejmowały takie zagadnienia, jak:

- poziom świadomości występowania uzależnień w środowisku rówieńczym,
- własne zachowania i zaistniałe sytuacje związane ze stosowaniem środków uzależniających i odurzających,
- zdanie młodzieży na temat alkoholu,
- stosunek ankietowanych do palenia nikotyny i marihuany,
- opinie nastolatków na temat przemocy.

Uzyskane odpowiedzi pozwoliły określić poziom wiedzy uczniów o występujących w ich środowisku zagrożeniach związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i przemocy. Pokazały też opinie uczniów na temat tychże zagrożeń. Na podstawie wypowiedzi ankietowanych uczniów można było również określić poziom czynników ryzyka w gminach oraz postawy rodziców wobec tych czynników.

Dzięki ankietom uzyskano informacje o najczęściej stosowanych przez uczniów używkach. Stwierdzono, że młodzież sięga po nie z braku pomysłów na zabicie nudy i jako ucieczkę od problemów. Dzieci nie mają też odpowiedniej wiedzy, która chroniłaby je przed stosowaniem niebezpiecznych środków odurzających i uzależniających. Inspiracją do sięgania po używki jest ponadto środowisko rówieśnicze, bo solidarność z kolegami i koleżankami nie pozwala na odważne mówienie „nie” w sytuacjach ryzykownych. Niekiedy problem pogłębiają dorośli pozwalający dzieciom pić alkohol lub palić papierosy. Są to zarówno rodzice, jak i wychowawcy w szkole, którzy prawdopodobnie nie reagują na te zjawiska; dzieci wypowiadają się na przykład, że piją na dyskotekach. Postawy dorosłych mogą prowadzić do przekonania dzieci i młodzieży, że picie jest jedną z form spędzania wolnego czasu lub sposobem na kłopoty. Zdarza się, że młodzi ludzie swoim zachowaniem sondują dorosłych i jeśli nie spotkają się ze zdecydowaną negatywną reakcją na korzystanie ze środków uzależniających, przyjmują to jako pozwolenie, a nawet normę.

Badania wykazały, że wśród młodzieży niedojrzałej do odpowiedzialnych decyzji są również osoby, które potrafią preferować zdrowy model życia, nie boją się odmówić w sytuacji kontaktu z osobami pijącymi czy palącymi, a także stanąć w obronie słusznych norm i wartości. Wiedzą już wystarczająco dużo, by bronić się przed uzależnieniami i nie wchodzić w sferę zagrożeń. Na tej młodzieży można się opierać, realizując odpowiednio przygotowane programy i kampanie.

Ankieta pozwoliła na dokonanie diagnozy wśród uczniów i sformułowanie wniosków co do środków zaradczych i konstruowania programów przeciwdziałania uzależnieniom. Dzięki wypowiedziom uczniów można było ukierunkować podejmowane zadania oraz poszerzyć grupy odbiorców o rodziców i środowiska lokalne. Wypowiedzi wykazały również konieczność i zasadność podejmowania różnorodnych, długofalowych zadań uczących dzieci i młodzież zdrowych form spędzania wolnego czasu i planowania swojej przyszłości na podstawie czynników chroniących i istniejącego w społeczeństwie systemu wartości i norm.

W badaniu ankietowym „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych”, przeprowadzonym w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” 2009, wzięły udział **454** samorządy z całego kraju. Były to zarówno niewielkie gminy wiejskie, jak i duże aglomeracje miejskie.

Badanie było częścią szerszej akcji profilaktycznej, obejmującej **910** samorządów z całego kraju. Każdy z nich mógł (ale nie był zobligowany) przeprowadzić na terenie podległych mu szkół ankietę za pomocą dostarczonych przez organizatorów akcji formularzy ankietowych i w zgodzie z przedstawionymi w specjalnej broszurze instrukcjami i zaleceniami. Wypełnione przez uczniów formularze były następnie odsyłane do biura organizatorów kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” przez wyznaczonych do tego celu koordynatorów lub dyrektorów placówek oświatowych.

Koordynatorzy z gmin uczestniczących w badaniu nadesłali do biura kampanii:

- **31040** formularzy ankietowych wypełnionych przez uczniów klas V szkół podstawowych,
- **30797** formularzy ankietowych wypełnionych przez uczniów klas II gimnazjum.

Spśród nadesłanych ankiet przebadano:

- **27639** formularzy ankietowych wypełnionych przez uczniów klas V szkół podstawowych, co stanowi 89,04% nadesłanych ankiet,
- **27911** formularzy ankietowych wypełnionych przez uczniów klas II gimnazjum, co stanowi 90,63% nadesłanych ankiet.

• **Pytanie 1 – Czy znasz osoby ze swojej grupy wiekowej, które stosują jakieś środki odurzające lub uzależniające? Jeśli tak, to zaznacz te środki.**

• Zdecydowana większość ankietowanych (82%) ma świadomość, że osoby z ich grupy wiekowej stosują środki odurzające lub uzależniające. Są to osoby znane im prawdopodobnie z kontaktów koleżeńskich. Mniejszość uczniów (12%) stwierdza, że nie zna osób stosujących środki uzależniające. Być może jest to brak świadomości, że takie zachowania ryzykowne występują w ich środowisku rówieśniczym lub wynika to z braku zainteresowania tym, co w najbliższym otoczeniu się dzieje. Może to stanowić niebezpieczeństwo zetknięcia się z sytuacją ryzykowną i poddania się namowom zażycia środka uzależniającego.

• Ankietowani mają świadomość, że najpopularniejszymi używkami w ich środowisku są papierosy (72,67%) i alkohol (70,67%). Są to również używki najbardziej widoczne i łatwe do zidentyfikowania. Świadomość stosowania narkotyków ujawnia 26,67% ankietowanych. Pozytywnym elementem tego zjawiska jest to, że uczniowie wiedzą, iż problem istnieje i dotyczy ich rówieśników. Należałoby się bliżej przyjrzeć zaistniałemu przyzwoleniu społecznemu w tej grupie wiekowej.

• **Pytanie 2 – Czy sam próbowałeś jakichś środków odurzających? Jeśli tak, to jakich?**

• Spośród wszystkich badanych uczniów bezpośredni kontakt ze środkami odurzającymi miało 48,67% respondentów. Pozytywny jest fakt, że 46,67% uczniów nie próbowało żadnych środków zmieniających nastrój.

• Gimnazjaliści przyznają się, że próbowali środków uzależniających, szczególnie spożywali alkohol (80,01%) i palili papierosy (53,58%). Nie występują istotne różnice w stosowaniu środków odurzających i uzależniających przez dziewczęta i chłopców. 12,48% młodzieży z klas II gimnazjum miało bezpośredni kontakt z narkotykami. Należałoby się zastanowić nad skutecznością podejmowanych do tej pory akcji propagandowych i profilaktycznych. Czy są wystarczająco przekonujące, skoro tak dużo młodzieży sięga po środki uzależniające lub odurzające – nawet jeśli jest to tylko jednorazowa próba.

• **Pytanie 3 – Czy sądzisz, że można bezpiecznie dla organizmu palić marihuanę?**

• Co dziesiąta osoba ankietowana (22%) uważa, że można bezpiecznie dla organizmu palić marihuanę. Występuje znaczna różnica w wypowiedziach dziewcząt i chłopców. O braku szkodliwości palenia marihuany jest przekonana 13,33% dziewcząt i 30,67% chłopców. Można przypuszczać, że dziewczęta mają wyższy poziom świadomości w tej dziedzinie.

• **Pytanie 4 – Czy uważasz, że picie alkoholu na imprezach może zaszkodzić nastolatkowi?**

• Większość ankietowanych uważa, że picie alkoholu na imprezach może zaszkodzić nastolatkowi (64,67%). Różnice w ocenie szkodliwości picia zaznaczają się w odniesieniu do płci. 17,33% więcej dziewcząt niż chłopców uznaje picie alkoholu za szkodliwe dla nastolatka. Prawie połowa chłopców uznaje picie alkoholu na imprezach za nieszkodliwe. 33,33% ankietowanych uznaje nieszkodliwość picia alkoholu na imprezach. Wynik jest niepokojący, gdyż świadczy o niskim poziomie wiedzy o szkodliwości alkoholu w grupie gimnazjalistów klas II.

• **Pytanie 5 – Czy zdarzyło Ci się pić alkohol? Jeśli tak, to jaki to był alkohol?**

• Wyniki badań wskazują, że 9,93% ogółu uczniów klas II gimnazjów często pije alkohol. Jest to ok. 10% badanej młodzieży. Nawet przy założeniu, że niektórzy z nich próbują imponować otoczeniu, budzi to zaniepokojenie.

• Do rzadkiego spożywania alkoholu przyznaje się 34,67% ankietowanych.

• W każdej z tych grup zdecydowanie dominuje piwo jako rodzaj pitego alkoholu. Młodzież zdaje sobie sprawę z tego, że piwo jest alkoholem (69,05%). Prawdopodobnie niska cena piwa oraz przekonanie o jego znikomej szkodliwości czyni go popularnym w tej grupie wiekowej.

- **Pytanie 6 - Czy Twoi koledzy / koleżanki piją alkohol?**

- Alkohol jest używką najczęściej wymienianą przez uczniów jako środek stosowany w ich grupie rówieśniczej. W pytaniu tym badano wyłącznie świadomość spożycia alkoholu wśród uczniów tej grupy wiekowej. Około 91,33% ankietowanych ma świadomość tego, że ich koledzy spożywają alkohol. Rozrzut wyników między chłopcami a dziewczętami jest ok.9%. Można przypuszczać, że płeć nie odgrywa roli w poziomie świadomości o występującym zjawisku.

- **Pytanie 7 - Czy zwracałeś im uwagę, żeby tego nie robili? Jeśli nie, to dlaczego?**

- Młodzież wie, że alkohol szkodzi, wie, że ich rówieśnicy piją, ale czy obserwatorzy potrafią właściwie zareagować i zwrócić koledze uwagę? Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 13,33%. Zarówno dziewczęta jak i chłopcy podobnie reagują zwracaniem uwagi pijącemu rówieśnikowi (13,33%). Może to świadczyć o większej odwadze dziewcząt lub wynikać z mniejszej tolerancji picia i poczucia odpowiedzialności.

- Badania wskazują, że w większości dziewczęta i chłopcy nie zwracają swoim rówieśnikom uwagi w sytuacji spożywania przez nich alkoholu. Główną przyczyną takiej postawy u dziewcząt jest przeświadczenie o małej skuteczności takiego działania (74,19%), oraz, że to nie ich sprawa (46,77%), a u chłopców przekonanie, że nie jest to ich sprawa (57,63%).

- **Pytanie 8 - Czy rodzice pozwalają Ci wypić alkohol przy jakiejś okazji (np. imienin lub świąt)**

- Analiza przyzwolenia rodziców na spożywanie alkoholu pozwala wysnuć ciekawe wnioski. Przede wszystkim wydaje się, że rodzice nieco bardziej ufają dziewczętom niż chłopcom i stąd bierze się różnica kilku procent w całkowitym zakazie spożywania alkoholu, bardziej restrykcyjna w stosunku do chłopców. (dziewczęta: 46,67%, chłopcy: 49,33%). Około połowa ankietowanej młodzieży stwierdza, że rodzice nie pozwalają im spożywać alkoholu, bez względu na okoliczności. Prawie drugie tyle ankietowanych stwierdza, że w przypadku uroczystości rodzinnych uzyskuje czasami pozwolenie na okolicznościowe spożycie alkoholu (dziewczęta: 50,67%, chłopcy: 38,67%). Pozwolenie na spożywanie alkoholu przy jakiejś okazji uzyskuje od rodziców 6% badanej młodzieży.

- **Pytanie 9 - Czy kiedykolwiek namawiano Cię, byś wypił alkohol? Jeśli tak, to kto Cię namawiał?**

- Spośród wszystkich ankietowanych 42,67% osób była namawiana do picia alkoholu. Zdecydowanie najczęściej osobami namawiającymi byli koledzy lub koleżanki z ich grupy wiekowej (42,19%), członkowie rodziny wymieniani są tylko przez 3,13% ankietowanych jako osoby namawiające. 3,13% ankietowanych było namawianych do spożycia alkoholu przez osoby obce. Wyniki wskazują na jednakowe poddawanie presji rówieśników dziewcząt i chłopców (42,67%).

- **Pytanie 10 - Czy wypiłbyś butelkę wina, gdyby obiecywano Ci za to bardzo atrakcyjny prezent? Niezależnie od wybranej odpowiedzi uzasadnij ją.**

- Przecząco na to pytanie odpowiedziało 76,17% ankietowanych osób Natomiast ok.1/5 (21,57%) badanych dałaby się skłonić, w zamian za atrakcyjny prezent, do wypicia butelki wina. Wydawałoby się, że dziewczęta bardziej niż chłopcy lubią prezenty. Odpowiedzi na to pytanie w grupie dziewcząt i chłopców temu przeczą.

- Tylko 14,37% dziewcząt wypiłoby butelkę wina, gdyby w zamian obiecano im atrakcyjny prezent i aż 28,77% ankietowanych chłopców odpowiedziało twierdząco na to pytanie. Różnica w wynikach to 14,40%. Może być ona spowodowana tym, że chłopcy częściej sięgają po alkohol niż dziewczęta.

- Część ankietowanych osób stwierdza, że lubi prezenty. Większość podkreśla swoją nieprzekupność i świadomość możliwości uzależnienia się od alkoholu.

- **Pytanie 11 - Czy palisz / palisz papierosy? Jeśli tak, to podkreśl właściwe w pytaniu.**

- Co czwarty ankietowany odpowiedział twierdząco na pytanie dotyczące własnych doświadczeń w paleniu tytoniu. Około trzy czwarte tej grupy określiła się jako osoby palące w przeszłości (18,48%), a co piętnasty respondent przyznaje się do palenia obecnie. Duża część tej grupy młodzieży (38,43%) nie dała jednoznacznej odpowiedzi.

- **Pytanie 12 – Czy użyłbyś przemocy, gdybyś uważał to za konieczne?**
(UWAGA! Interpretacja pytania zawarta w opisie pytania 13)

- **Pytanie 13 – Którą z niżej wymienionych sytuacji uznałbyś za usprawiedliwiającą przemoc ?**

- Zdecydowana większość ankietowanej młodzieży (60,05%) daje sobie prawo do zastosowania przemocy w sytuacjach koniecznych. Spośród tej grupy większość stanowią chłopcy. Aż 76,51% chłopców uważa, że w sytuacjach koniecznych użyłoby przemocy i takiego zdania jest połowa dziewcząt udzielających twierdzących odpowiedzi (55,60%). Uzasadnieniem użycia przemocy zarówno dla chłopców jak i dla dziewcząt jest poczucie doznania od innych krzywdy i konieczność odreagowania (42,62% chłopców i 41,22% dziewcząt). Uzupełnienie tego uzasadnienia jest sytuacja, w której ktoś się z respondenta naśmiewa (36,61% chłopców i 26,05% dziewcząt). Nastolatki nie mają wielu wzorców zachowań i reakcji w sytuacjach dla nich trudnych. Poddają się więc emocjom i często reagują impulsywnie, gdy staną w obliczu zagrożenia. Wydaje im się, że na przemoc można odpowiedzieć tylko przemocą. Jest to też związane z chęcią pokazania swojej odwagi i mocy. Poczucie krzywdy moralnej lub fizycznej jest wystarczającym motywem do użycia przemocy dla prawie połowy ankietowanych.

- **Pytanie 14 – Czy w Twojej rodzinie pije się alkohol?**

- Wyniki badań wskazują, że w większości rodzin ankietowanych, alkohol pije się tylko przy ważnych okazjach – 60%. Bardzo rzadko pije alkohol 22,67% rodzin, a wcale nie pije 6%%. Natomiast często spożywa alkohol 8% rodzin.

- Wyniki pokazują obraz rodziny nie odbiegający od danych statystycznych polskiej populacji. Wskazana jest więc dalsza praca nad przeciwdziałaniem patologiom zwłaszcza w środowiskach szkolnych.

- **Pytanie 15– Czy uważasz, że alkohol powinien być sprzedawany wszystkim, którzy chcą go kupić, bez względu na wiek? Dlaczego tak sądzisz?**

- 27,33% respondentów odpowiedziało pozytywnie na pytanie, czy alkohol powinien być sprzedawany wszystkim, którzy chcą go kupić, bez względu na wiek. Głównymi argumentami są stwierdzenia o prawie do samodzielnego podejmowania decyzji oraz praktycznej możliwości zakupu alkoholu, jeżeli ktoś chce go nabyć. Większość ankietowanych podkreślała szkodliwy wpływ alkoholu na zdrowie ludzi, a szczególnie na rozwój dzieci i młodzieży.

III. Cele, zadania i realizacja działań

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma na celu wzmocnienie czynników chroniących oraz likwidację szkód i zapobieganie występowaniu negatywnych zjawisk związanych z tzw. zachowaniami ryzykownymi, nadużywaniem środków psychoaktywnych i przemocy rodzinie. Z jednej strony są to zadania własne samorządu wskazane wcześniej wymienionymi ustawami, z drugiej jest to odpowiedź na zapotrzebowanie lokalnej społeczności w związku z występowaniem w/w problemów.

Zawarte w programie działania mają na celu ograniczenie rozmiarów wyżej wymienionych szkód. Z jednej strony są to działania profilaktyczne, których głównym celem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów, z drugiej działania na rzecz rozwiązywania i zmniejszania rozmiarów aktualnie istniejących problemów.

W Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 w celu realizacji wyżej wymienionych zadań przewiduje się następujące działania:

Zadanie pierwsze.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Finansowanie działalności Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, ofiar przemocy w rodzinie (poradnictwo prawne, pomoc psychologiczna i terapeutyczna).
- Organizowanie zajęć terapeutycznych dla osób nieletnich z rodzin, w których występuje problem alkoholowy oraz stosowanie przemocy domowej.
- Dofinansowanie zajęć terapeutycznych (treningi asertywności, treningi radzenia sobie ze stresem, złością) dla osób dorosłych uzależnionych bądź współuzależnionych od alkoholu.
- Wsparcie w realizacji programów terapii dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.
- Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
 - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - Opiniowanie projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz sprawozdań z ich realizacji.
 - Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego /motywowanie do leczenia, wywiady środowiskowe, wnioskowanie do sądu/.
 - Kierowanie na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
 - Podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
 - Opiniowanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - Kontrolowanie na podstawie upoważnienia Burmistrza przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
 - Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach i konferencjach.
- Wnoszenie opłat do Sądu za opinie w przedmiocie uzależnienia.
- Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia „Szansa” w Bartoszycach i innych instytucji skupiających osoby uzależnione od alkoholu.

- Finansowanie szkoleń dla pracowników DPS-u i Noclegowni w Bartoszycach z zakresu rozpoznawania problemów alkoholowych, motywowania osób spożywających alkohol szkodliwie do ograniczenia picia zaś osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.

Zadanie drugie

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Dofinansowanie bieżącej działalności świetlic z programem opiekuńczo-wychowawczych, socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym prowadzonych przez stowarzyszenia.
- Finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (w ramach zajęć możliwe jest prowadzenie różnorodnych programów rozwojowych dla dzieci np. teatralnych, komputerowych, plastycznych, sportowych).
- Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka w formie kolonii i obozów, przebiegających z realizacją programu profilaktycznego na podstawie naboru kwalifikowanego, którego dokonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach we współpracy ze szkołami.
- Organizacja warsztatów muzyczno- artystycznych podczas tegorocznych ferii zimowych dla dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych oraz objętych programem opiekuńczo- wychowawczym z grup ryzyka.
- Organizacja wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania dla dzieci i młodzieży, w szczególności z grup ryzyka pod hasłem „Lato w mieście 2014”.
- Opracowanie i zakup materiałów informacyjnych- edukacja publiczna w postaci ulotek, broszur, poradników o tematyce zjawisk patologii społecznych i możliwości uzyskania pomocy.
- Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin oraz mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy.
- Dofinansowanie porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnień oraz wypracowaniu wspólnej polityki wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.
- Prowadzenie skoordynowanych działań wobec rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez utworzony Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze składające się z przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie działalności informacyjnej dla mieszkańców Bartoszyca w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie.

Zadanie trzecie

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w szkołach dotyczących substancji psychoaktywnych i metod kształtowania postaw służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia.
- Organizowanie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży objętych ryzykiem jako elementu oddziaływań profilaktycznych.
- Dofinansowanie obozów sportowych, wycieczek, półkolonii dla dzieci z grup ryzyka związanych z realizacją programów profilaktycznych.
- Wspieranie imprez promujących zdrowy tryb życia i abstynencje, adresowanych dla całych rodzin /np. Bartoszyckie Dni Rodziny/
- Współdziałanie ze wszystkimi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz promocji i trzeźwości obyczajów, dofinansowanie imprez o charakterze kulturalnym, rozrywkowym połączonych z prelekcjami i dyskusjami o tematyce uzależnień i walki z nimi.
- Czynny udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych takich jak: „Zachowaj Trzeźwy umysł”, Kampania „Postaw na Rodzinę”.
- Aktualizacja Informatora Bartoszyckiego „Gdzie szukać pomocy”.
- Zakup i dystrybucja ulotek, broszur, plakatów, literatury, czasopism specjalistycznych informatorów i innych materiałów edukacyjnych i promocyjnych związanych z realizacją zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- Zorganizowanie warsztatów dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pod hasłem „Edukacja finansowa w aspekcie profilaktyki przeciwuuzależnieniowej”
- III Bartoszycka Konferencja „Solidarnie przeciw przemocy wobec kobiet”- w ramach ogólnoswiatowej Kampanii Biała Wstążka.

Zadanie czwarte

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego realizującymi zadania o charakterze profilaktyki społecznej
 - a) ogłaszanie otwartego konkursu ofert dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swe działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych
 - b) współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych szczególnie AA, Al-anon, Al-ateen
 - c) jednostkami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych
 - d) wspieranie grup młodzieżowych liderów.
- Współpraca z lokalnymi mediami zmierzająca do upowszechnienia informacji o problemach alkoholowych i instytucjach pomocowych oraz o roli społeczności lokalnych.
- Dofinansowanie lub finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych dla fizycznych podnoszących kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą, osobami uzależnionymi i ich rodzinami.

Zadanie piąte

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń.
2. Opiniowanie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
4. Składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego.

IV. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach.

1. Miejsce załatwiania spraw:

Siedzibą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach jest Urząd Miasta w Bartoszycach.

Obsługa i koordynacja prac związanych z funkcjonowaniem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należą do zakresu działania Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień, który pełni funkcję Z-cy Przewodniczącej Miejskiej Komisji RPA oraz funkcję Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Interesanci, w sprawach dotyczących problemów alkoholowych w rodzinie (udzielanie informacji i pomocy osobom z rodzin z problemem alkoholowym, przyjmowanie podań, itp.) przyjmowani są w godzinach pracy Urzędu Miasta.

2. Podstawa Prawna:

- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / Dz. U. z 2012r. poz. 1356 z póź. zmianami/.
- Kodeks Postępowania Administracyjnego.
- Zarządzenie Nr 90/ 2012 Burmistrza Miasta Bartoszyce z dnia 03.08.2012 roku w sprawie: ustalenia składu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach.
- Uchwała Nr 31/VI/2003 Rady Miasta Bartoszyce w sprawie ustalenia zasad na terenie miasta Bartoszyce miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
- Uchwała Nr 251/XXXI/2001 Rady Miasta Bartoszyce w sprawie ustalenia na terenie miasta Bartoszyce liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.

3. Zadania Komisji:

- 1) Inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2) Pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu (informowanie o możliwościach pomocy prawno – administracyjnej, chorobie alkoholowej i sposobach jej leczenia),
- 3) Tworzenie lokalnej koalicji organizacji, instytucji, osób fizycznych na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 4) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 5) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, wobec osób które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, w tym:
 - udzielanie informacji o trybie kierowania na leczenie odwykowe,
 - udzielanie informacji o instytucjach (np. Sąd, Policja , MOPS, grupy AA, które mogą udzielić pomocy rodzinie z problemem alkoholowym,
 - udzielanie bieżącej informacji lub podejmuje interwencje w sprawach związanych (wszczętych) z leczeniem odwykowym,
 - przyjmowanie podania o skierowanie na leczenie odwykowe osób zamieszkałych lub przebywających na terenie miasta Bartoszyce
 - współpraca z następującymi instytucjami: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatami Policji, Prokuraturą
 - kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych,
- 6) Rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Bartoszycach wniosków dotyczących zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu,
- 7) Opracowanie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,

- 8) Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 9) Podnoszenie kwalifikacji członków Komisji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach i warsztatach,
- 10) Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w przypadku upoważnienia przez Burmistrza Miasta.

4. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1.) Wynagrodzenie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się w wysokości 16% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- 2.) Wynagrodzenie przysługuje za udział w pracach Komisji i wypłacane będzie jednorazowo po upływie miesiąca na podstawie rachunku i listy obecności.
- 3.) Za przeprowadzenie wywiadu w rodzinie z problemem uzależnień ustala się kwotę w wysokości 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- 4.) Za uczestnictwo w charakterze strony w postępowaniu sądowym związanym z orzeczeniem o zastosowaniu obowiązku wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, członek Komisji otrzymuje za jedną sprawę wynagrodzenie w wysokości 3% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- 5.) Za przeprowadzenie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 3% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- 6.) Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1 jest udział członków MKRPA w posiedzeniu, potwierdzony podpisem na liście obecności natomiast w pkt 3 wynagrodzenie przysługuje po przeprowadzeniu wywiadu i sporządzeniu dokumentacji z przeprowadzonego wywiadu.

V. Postanowienia końcowe

Źródła i zasady finansowania programu.

Środki budżetu Miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na podstawie art. 18(2) ustawy o wychowaniu w trzeźwości dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Reguły finansowania zadań wynikających z programu zawiera przewodnik pn. „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”, opracowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Planowanie harmonogramu działań na dany rok budżetowy.

Burmistrz Miasta określa plan wydatków **Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014** według załącznika nr 1.

Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu przebiegu realizacji Miejskiego Programu w aspekcie finansowym, rzeczowym i czasowym w celu zapewnienia jego realizacji zgodnie z pierwotnymi założeniami. Formą monitoringu będzie w przypadku Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 roczne sprawozdanie finansowe z wykonania zadań w terminie do 31 marca 2015 roku, które Radzie Miasta składa Burmistrz Miasta. Stały monitoring programu prowadzony jest przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień oraz Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszczach.

Ewaluacja programu polegać będzie na zebraniu, analizie i interpretacji działań podjętych w ramach programu w celu określenia stopnia, w jakim zostały osiągnięte cele Miejskiego Programu.

Realizatorzy

- Jednostką wskazaną do realizacji Miejskiego Programu jest przez Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień oraz Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszczach.
- Instytucje, służby, stowarzyszenia, osoby prawne i nie posiadające osobowości prawnej, osoby fizyczne, które realizują zadania wynikające z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Sposób pozyskiwania realizatorów programu:

- Ogłaszanie konkursów ofert na tematyczne zadania programu na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010r. Nr. 234, poz.1536 ze zm).
- Zlecanie instytucjom, organizacjom pozarządowym oraz osobom fizycznym wykonania określonych zadań programu na podstawie umów cywilnoprawnych.
- Wyszukiwanie osób przygotowanych profesjonalnie do działań i pracy w zakresie programu, wspieranie ich doskonalenia zawodowego.

Opracowanie: Katarzyna Siry, Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień.

**Projekt preliminarza wydatków na realizację zadań w ramach Miejskiego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok**

Planowane przychody z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych 479 .000 PLN

Rozdział środków :

Wydatki w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałania alkoholizmowi.

Kierunki działań:	Planowane nakłady
I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin-101.000 zł.	
<ul style="list-style-type: none"> • Finansowanie działalności Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar przemocy w rodzinie (poradnictwo prawne, pomoc psychologiczna) • Organizowanie zajęć terapeutycznych dla osób nieletnich z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, oraz stosowanie przemocy domowej. • Dofinansowanie zajęć terapeutycznych (treningi asertywności, treningi radzenia sobie ze stresem, złością) dla osób dorosłych uzależnionych bądź współuzależnionych od alkoholu. • Wsparcie w realizacji programów terapii dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. • Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Wnoszenie opłat do Sądu za opinie w przedmiocie uzależnienia. • Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa” w Bartoszycach i innych instytucji skupiających osoby uzależnione od alkoholu. • Finansowanie szkoleń dla pracowników DPS-u i Noclegowni w Bartoszycach z zakresu rozpoznawania problemów alkoholowych, motywowania osób spożywających alkohol szkodliwie do ograniczenia picia zaś osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. 	<p>15.000</p> <p>5.000</p> <p>5.000</p> <p>5.000</p> <p>60.000</p> <p>4.000</p> <p>5.000</p> <p>2.000</p>
II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie- 251.000zł.	
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie bieżącej działalności świetlic z programem opiekuńczo-wychowawczych, socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym prowadzonych przez stowarzyszenia. 	<p>160.000</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (w ramach zajęć możliwe jest prowadzenie różnorodnych programów rozwojowych dla dzieci np. teatralnych, komputerowych, plastycznych, sportowych). 	5.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka w formie kolonii i obozów, przebiegających z realizacją programu profilaktycznego na podstawie naboru kwalifikowanego, którego dokonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach we współpracy ze szkołami. 	50.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania dla dzieci i młodzieży, w szczególności z grup ryzyka pod hasłem „Lato w mieście 2014”. 	5.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja warsztatów muzyczno- artystycznych podczas tegorocznych ferii zimowych dla dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych oraz objętych programem opiekuńczo- wychowawczym z grup ryzyka. 	11.000
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i zakup materiałów informacyjnych- edukacja publiczna w postaci ulotek, broszur, poradników o tematyce zjawisk patologii społecznych i możliwości uzyskania pomocy. 	5.000
<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin oraz mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy. 	10.000
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnień oraz wypracowaniu wspólnej polityki wobec zjawiska przemocy w rodzinie 	5.000
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie skoordynowanych działań wobec rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez utworzony Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze składające się z przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działalności informacyjnej dla mieszkańców Bartoszyca w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie. 	

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych- 127.000 zł.

<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w szkołach dotyczących substancji psychoaktywnych i metod kształtowania postaw służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia. 	15.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży objętych ryzykiem jako elementu oddziaływań profilaktycznych. 	54.000
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie obozów sportowych, wycieczek, półkolonii dla dzieci z grup ryzyka związanych z realizacją programów profilaktycznych. 	17.000
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie imprez promujących zdrowy tryb życia i abstynencje, adresowanych dla całych rodzin /np. Bartoszyckie Dni Rodziny/ 	4.000
<ul style="list-style-type: none"> • Współdziałanie ze wszystkimi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz promocji i trzeźwości obyczajów, dofinansowanie imprez o charakterze kulturalnym, rozrywkowym połączonych z prelekcjami i dyskusjami o tematyce uzależnień i walki z nimi. 	12.000
<ul style="list-style-type: none"> • Czynny udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych takich jak: „ Zachowaj Trzeźwy umysł”, Kampania „Gmina dla rodziny” 	5.000
<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Informatora Bartoszyckiego „Gdzie szukać pomocy”. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Zakup i dystrybucja ulotek, broszur, plakatów, literatury, czasopism specjalistycznych informatorów i innych materiałów edukacyjnych i promocyjnych związanych z realizacją zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. 	2.000
<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. 	6.000
<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowanie warsztatów dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pod hasłem „Edukacja finansowa w aspekcie profilaktyki przeciwuzależnieniowej” 	5.000
<ul style="list-style-type: none"> • III Bartoszycka Konferencja „Solidarnie przeciw przemocy wobec kobiet”- w ramach ogólnoświatowej Kampanii Biała Wstążka. 	7.000
IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;	

<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego realizującymi zadania o charakterze profilaktyki społecznej <p>a) ogłaszanie konkursu ofert dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swe działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych</p> <p>b) współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych szczególnie AA, Al-anon, Al-ateen</p> <p>c) jednostkami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>d) wspieranie grup młodzieżowych liderów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z lokalnymi mediami zmierzająca do upowszechnienia informacji o problemach alkoholowych i instytucjach pomocowych oraz o roli społeczności lokalnych. • Dofinansowanie lub finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych dla fizycznych podnoszących kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą, osobami uzależnionymi i ich rodzinami. 	
<p><i>V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzone przez Straż Miejską, Policję i Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. • Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych • Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. • Składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego 	